

BERAT GECESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Muhterem kardeşlerim.

Allah'a hamd ü senalar olsun, çok güzel günler geçiriyoruz burada... Allah'ın pek çok nimetleri var üzerimizde... Ve nihayet haftanın günlerinin en mübareği olan cuma günündeyiz. Cuma günü çok önemli bir gündür, müslümanların bayramıdır. Bu cuma günlerinin içinde, Allah'ın duaları reddetmeyip kabul buyurduğu bir gizli saat de vardır.

İbadet günüdür. Müslümanların cuma namazına gittiği, toplandığı bir gündür. Gecesi de çok kıymetlidir. Geceleyin, yani dün gece; ibadetle geçirmek sevaplıdır, teheccüd namazı kılmak sevaplıdır. Gündüzü de önemlidir.

a. Mübarek Bir Gece

Fakat bugünün ayrı bir önemi var. Bu gün cuma, yarın cumartesi. Bu günü yarına bağlayan gece Şa'ban'ın yarısıdır. Şa'ban ayının yarısı gecesi, (*leyletü'n-nısfü min şa'bân*) diye geçer. Buna biz Beraet gecesi diye, Berat Gecesi diye isim

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

veriyoruz; Berat Kandili diyoruz.

Berat Kandili, İslâm'da çok önemli olan kandillerden birisidir. Bu hususta Abdülkâdir-i Geylânî Efendimiz'in *Gunyetü't-Tâlibîn* isimli çok kıymetli bir eseri var. Orada alınmış olan bazı hadis-i şerifleri size okumak istiyorum.

Tabii önce Kur'an-ı Kerim'den başlayalım. Kur'an-ı Kerim'de Duhan Sûresi var: *Ha Mim* diye başlayan sûrelerden birisidir. Duhan Sûresi. Orada buyuruluyor ki:

حَمَّ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ
إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ أَمْرًا
مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

(الدخان: ١-٦)

(*Hà mîm. Ve'l-kitabi'l-mübîn*) [Apaçık olan Kitab'a andolsun ki, (*İnnâ enzelnâhu fî leyletin mübâreketin*) biz onu (Kur'an'ı) mübarek bir gecede indirdik. (*İnnâ künnâ munzirîn*) Kuşkusuz biz uyarıcıyızdır. (*Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm*) Her hikmetli işe o gecede hükmedilir. (*Emren min indinâ innâ künnâ mürselîn*) Yani katımızdan verilen her emir. Çünkü biz, peygamberler göndermekteyiz. (*Rahmeten min rabbik, innehû hüve's-semîü'lalîm.*) Senin Rabbinin acıması gereği olarak gönderdiğimiz elçilere o gece emirlerimizi bir bir açıklar,

vahiylerimizi bildiririz. Doğrusu o işitendir, bilendir.] (Duhan, 44/1-6)

Sûre devam ediyor tabii... Fakat burada bir ley-le-i mübâreke'den bahsediyor. Yani, bereketli, mübarek, mânevî değeri yüksek, mukaddes bir geceden bahsediliyor. Bu gecenin, bu ayetlerde anlatılan gecenin Berat Gecesi olduğu, bazı alimler tarafından ifade edilmiştir. Berat Gecesi hakkındaki ayetler bu bakımdan, bu Duhan Sûresi'nin ilk ayetleri olmuş oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz, Hazreti Ali Efendimiz'den rivayet edildiğine göre; bir hadis-i şerifinde buyurdular ki... Arapçasını da okuyayım, hadis-i şerif olduğu için bereketli olsun:¹

يَنْزِلُ اللَّهُ تَعَالَى فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى
السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لِكُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا لِمُشْرِكٍ أَوْ
مُشَاحِنٍ أَوْ قَاطِعِ رَحِمٍ أَوْ امْرَأَةٍ تَبْغِي فِي فَرْجِهَا

(Yenzilu'llàhu teâlâ fî leyleti'n-nısfı min şa'bân, ile's-semâi'ddünyâ, feyağfiru li-küllü müslimin; illâ li-müşrikin, ev müşâhinin, ev katı rahimin, evi'mraetin tebgî fî fercihâ.)
Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Bu, Hazreti Ali Efendimiz'den rivayet edilmiş olan hadis-i şerif. Bu akşamki gecemiz, önümüzdeki akşamki gece ile ilgili olan hadis-i şeriflerden birisidir. Peygamber Efendimiz, Hazreti Ali Efendimiz'in rivayet ettiğine göre

¹ Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.466, no:7461, 7462; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.486, no:2625.

buyurmuşlar ki:

“Allah-u Teâlâ Hazretleri, Şa’ban’ın yarısı gecesi olunca; yani şu gece, bu akşamki gece olunca, semâ-ı dünyâyâ nüzûl eyler.” Semâ-ı dünya demek, en yakın semâ demek. Dünya Arapçada, en yakın mânâsına geliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri başka bir ayet-i kerimede buyuruyor ki... Biraz astronomi ile ilgilenenler için bu benim izahatım önemli... Çünkü, bazı kimseler bunu bilmezler. Tebâreke Sûresi’nde buyuruyor ki:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ

(الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne’s-semâe’d-dünyâ bi-mesâbîha*) “And olsun ki, biz en yakın semayı yıldızlarla zînetlendirdik, donattık; yıldızlarla bezedik.” (Mülk, 67/5)

Şimdi burada, *es-semaü’d-dünyâ*. ikisi de elif-lâm’lı geliyor. Arapça bilenler anlarlar ki, buradaki dünya sıfattır, isim değildir. Yani, dünya dediğimiz zaman; bizim anladığımız (earth), yeryüzü anlaşılmayacak, arz anlaşılmayacak. Ne anlaşılacak? En yakın demektir.

Bazıları, Kur’an-ı Kerim’in tercümesini yapan, mealini veren Bazı şahıslar dahi bunu anlayamamışlar; dünya seması demişlerdir. Dünya seması demek başka, en yakın sema demek başka; ikisi arasında fark var, tercüme farkı var.

Araplar dünya kelimesini, bizim mânâmıza

kullanmazlar. Bizim dünya sözünden anladığımızı manayı, onlar *ard* diye ifade ederler. (*Es-semâvâtu ve'l-ard*) *Ard* diye (*elif, râ, dad*) harfiyle yazarlar. Yoksa böyle dünya kelimesini, bizim kullandığımız *mânâda* kullanmazlar; tercüme yapıyorlar bunu bilmiyor.

Şimdi ben şuraya geçmek istiyorum. En yakın semâyı Allah yıldızlarla donatmış. Demek ki, gök ilmini bilen insanlar, göğün ne kadar derin olduğunu biliyorlar. Öyle yıldızlar var ki gökyüzünde, ışığı çıkıyor yola, boşlukta devam diyor ışık hızıyla. Işık hızı, saniyede üç yüz bin kilometre... Yani, biz bir deyinmeye kadar, ışık üç yüz bin kilometre gider. Yani hemen ulaşır.

O kadar hızla giden ışık, gelmeğe devam ediyor bu tarafa doğru... Beş milyon senede dünyaya ışığı ulaşan yıldızlar var. Yani, mesafenin derinliğini anlayın ki, ışık bile o kadar milyon sene geçtiği halde, seyahat ede ede, milyonlarca senede dünyaya ancak gelebiliyor. Yani, Karadeniz'i geçen bıldırcın kuşlarının Sinop'a dökülmesi gibi değil, çok daha uzun bir yolculuk.

Şimdi, (*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ*) denilince, yani "En yakın semâyı biz yıldızlarla bezedik denilince, yıldızların olduğu bütün semâ, birinci semâ oluyor. Bu önemli... Önemli olan nokta bu... Buradan, bunun arkasında yıldızların olmadığı altı tane daha semâ olduğu anlaşılıyor. Yıldızlar birinci semada... Ondan sonra, yıldızların olmadığı altı semâ daha var... Halbuki, bu birinci semâ bile ne kadar derin. Yani, milyonlarca senede ışığı dünyaya gelen yıldızlar var. Burası daha birinci semâ...

İnsan sadece Güneş'e bağlı, yani kâinatın söyle küçücük bir köşesinde Güneş'e bağlı olan sistemden çıkmak için bir uzay gemisine binse, yirmi bin yıl gitmesi lâzımmış. Yirmi bin yıl gidecek. Yani, içinde yirmi bin yıl yaşayamaz ki insan; ölecek, kemikleri toz olacak, uzay gemisi çalışmaya devam ediyorsa; yirmi bin yıl sonra güneşin sisteminden çıkacak. Şu kadarcık bir yerden çıkacak, yani kâinata göre.

Bunları şu bakımdan söylüyorum, muhterem kardeşlerim. Kâinat çok muazzam bir varlık... Tabii kâinatı yaratan Allah'ın ne kadar büyük olduğunu anlayasınız diye bunu söylüyorum. Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri, Allahu ekber... Hiç bir şeyle kıyas kabul etmeyecek derecede büyük Allah-u Teâlâ Hazretleri... Allah'ın büyüklüğünü anlamak için, şu yarattığı kâinatın boyutlarını biraz bilin diye söylüyorum. Yani, o kadar muazzam bir kâinat içindeyiz. Allahu ekber... Allah bundan da büyüktür. Yani, Allah'ın büyüklüğünü anlayın diye, zihninize Allah'ın büyüklüğü yerleşsin diye söylüyorum.

Allah-u Teâlâ Hazretleri en yakın semâya nüzul eder. Yâni, kullarına teveccüh ediyor, kullarına yakınlaşıyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Ne zaman? Bu gece... Bu Berat gecesinde Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına yakınlaşıyor. (*Ve yağfiru li-küllî müslim*) Her müslümanı afv u mağfired ediyor. Her müslümanı affediyor, (*illâ*) şunlar müstesna, ancak şu sayılanlar hariç demek.

(*İlla li-müşrikin*) Amelinde, müslim ama yaptığı amelde şirk kokusu olan, şirk bulunan insanı affetmiyor. Hani müslümandır da, ben

müslümanım diyor da; öyle laflar söylüyor ki, şirke bulaşıyor. Öyle zihniyet taşıyor ki, günaha giriyor. O tipte insanları affetmez. Yani, kendisini müslüman sanıyor, nüfus kâğıdında müslüman ama; kafasında, kalbinde, duygularında şirk var, müşriklik var. Onu affetmez.

Buradan tabii şu çıkıyor: insan müslüman olduğu halde, ayağı kayabilir. Çok dikkat etmesi lâzım! Allah'ın kulluğu çok zor bir iştir. Allah'a güzel kulluk etmek, Allah'ın sevdiği kul olmak kolay değildir; devamlı uyanık bulunmak lâzım!

b. Her Zaman Uyanık Olmak

Onun için, bizim tarikatımızda, Nakşî tarikatımızda birinci prensip: Devamlı uyanık bulunma prensibidir: *Huş der dem*. Her nefesi alırken uyanık olmak, şuurlu olmak...

Huş der dem, ne demek? Her nefeste uyanık, ayık olmak, gafil olmamak. Gafil olmamak, dalmamak, şuurunu dağıtmamak demek.

Demek ki, insan müslümanım dediği halde, müşrikliğe bulaşabilirmiş. Bu durumda olanı da, Allah bu gece affetmiyor. Allah bizi şirkten korusun.

Şirk nedir? Bir şirk-i aşikâr var, şirk-i celî var. Yani, Allah diyor, Allah'ın oğlu diyor, bilmem putlara tapıyor. Niye buna tapıyorsun? Bu, Allah yanında bana şefaath edecek diyor. Melekler Allah'ın kızlarıdır diyor, bilmem.. İşte. Bunlar şirk, buna şirk-i celi derler. Yani, aşikâre şirk. İşte, apaçık müşrik oldu.

Bir de şirk-i hafî vardır, gizli şirk vardır. Tasavvuf bunu anlatır, tasavvufta ikaz edilir insanlar bu konuda; tabii hadis-i şeriften çıkıyor neticede. Riya, riyakârlık da şirktir.

Riya ne demek? Yaptığı ibadeti gösteriş için yapmak, dünyadaki insanların aferinini almak için, beğenisini kazanmak için, onlardan rağbet elde etmek, şöhret elde etmek için yaparsa... Ne oluyor? Şirk oluyor. Riyakârlık nedir? Riya, gösteriş için yapmak nedir? Şirktir. Azıcık bir riyakârlık bile şirktir diyor.

Demek ki, gizli olan şirke, müslümanım diyen insanlar düşebilir. Düşmemek için dikkat etmek lâzım, riyakârlık yapmamak lâzım. Yaptığı işi ihlasla yapmak lâzım, Allah rızası için yapmak lâzım. Kulların beğenmesine, alkışına, vereceği paraya, pula, göstereceği teveccühe, rağbete, alkışa kapılmamak lâzım. Onun için ibadet yapmamak lâzım. Demek ki, müslümanlar da gizliden gizliye şirke düşebilir.

Tabi, bu gizli şirk sözü, Peygamber Efendimiz'in sözüdür. Peygamber Efendimiz gizli şirk diye isim veriyor buna. O bakımdan önemli yani, müşriki affetmeyecek Allah. Mü minim sanıp da, müşrik olanı affetmeyecek. Allah bizi gizli veya âşikâr her çeşit şirkten uzak eylesin. Korusun, temiz eylesin, pak eylesin. Bu (Bir).

Başka kimi affetmeyecek? (*Ev müşâhinün*)

Muhterem kardeşlerim, müşâhin, kalbi arkadaşına kızgın demek, kızgınlıktan kaynaklı demek. Kızgın da, sıcak kelimesiyle ilgili. Araplar buharlı gemiye şâhine derlerdi. Şâhine,

ha harfiyle... Yani, içinde kızgın bir kazan var, suyu buhar yapıyor, oradan makineler çalışıyor. *Şâhine*, buharlı gemi demektir.

Müşâhin de, kalbi sanki buharlı gemi gibi, içinde bir kazan var, sanki fokur fokur kaynıyor, kızgın. Öteki müslüman arkadaşına, kardeşine kızgın, küs, kin tutuyor, ona dargın. İşte bunu da affetmeyecek Allah, bu gecede.

Şimdi bunu niçin söylüyorum? Biz bu geceye giriyoruz şu anda. Bu cumadan sonra bu geceye ulaşacağız. Tabii, insanız, çeşitli duygularımız var... İnsanoğlunun iç aleminde iyi, kötü düşünceler vardır, duygular vardır, sevgiler vardır, sempatiler vardır, antipatiler vardır... İnsanoğlu bu, kalbinden neler geçtiği belli olmaz, içinde hangi duyguların çarpıştığı kolay kolay anlaşılmaz. Bazen sahibi bile, kendisi bile anlayamaz.

Ama şunu anlıyoruz ki, bu hadis-i şeriften: Kimseye kin tutmayacağız, kalbimizde kimseye karşı kırgınlık olmayacak, kimseyle küs olmayacağız ki, Allah bizi affedebilsin. Yoksa affetmeyecek. Ne dermiş Allah-u Teâlâ Hazretleri? Ya Rabbi, şu iki kulunu affet. Onlar birbirlerine kırgınlıklarını bıraksınlar öyle, ayır onları kenara... Onları affetmiyorum dermiş. Yani, affettiği zaman, kullarını affettiği zamanlarda bile; birbirine kin tutanları affetmiyor. Bu nedir? İslâm, kardeşliğe çok önem veriyor. Müslüman müslümanın kardeşidir. Bu bir edebiyat sözü mü, pohpohlama sözü mü, laf mı? Değil.

Kur'an-ı Kerim'de, Allah-u Teâlâ Hazretleri

buyuruyor ki:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

(الحجرات: ١٠)

(*Inneme'l-mü'minûne ihvetün*) “Müslümanlar sadece ve sadece birbirinin kardeşidir.” (Hucurat, 49/10) Başka bir şey değildir,

kardeştir. O halde bizim birbirimize kardeşliğimizi kim koymuş, kim yapmış? Allah... Biz birbirimizin kardeşiyiz. Ne kardeşliği bu? Müslüman kardeşliği, din kardeşliği. O halde, Allah'ın kurmuş olduğu kardeşlik köprüsünü biz yıkmamalıyız. Allah bizi müslüman olarak birbirimizle kardeş ettiğine göre...

Akşam bizim gençler mâşâallah, epeyce kabiliyetleri var. Edebiyatları kuvvetli, ne diyorlar hani:

“—Silahlar patlıyor, kardeşin kardeşe bu kavgası neden? Madem kardeşiz...” filan diye. Güzel bir şiir dile getirdiler akşam, düğün programında. Yani, bizi Allah kardeş etmişse, biz de Allah için kardeşliğimize dikkat etmeliyiz, bir birimizi sevmeliyiz.

Diyebilir ki sizden biriniz bana:

“—Hocam, seveceğim ama şu adamın haline bak! Gel de sev bu adamı, fesübhanallah. Yani, ben bu adamı nasıl seveyim yahu? Yani, fırsat bulsam, köşe başında ben bunun, çıkarım göğsüne otururum, gırtlığını sıkarım. Ben bunu nasıl seveyim?”

Ha, İslâm'da müslüman müslümanı imanından dolayı sevecek. Bunda iman cevheri var kalbinde diye. Ve yaratılanı Yaratan'dan ötürü hoş görecek. Kusuruyla sevecek, gülü dikeniyile sevecek.

Gülün kendisi güzeldir, kokusu güzeldir ama dikenini vardır. Koparayım derken dikkat etmezsen elin kanar, batar eline... Dikeni vardır. İnsanların da dikenleri vardır. Elini kanatabilir. Yanına yanaşırsın, hop diye bir laf söyler, kalbini kırar, kanatır içini. Ama kollayacaksın kendini.

Gülün dikenine elinin batmamasını kolladığın gibi, adamın yanına da yanaşırken dikkatli yaşayacaksın. Sabırlı olacaksın, dikeninden sana zarar gelmemesine çalışacaksın. Gülünün kokusundan zevk almağa, görünüşünden zevk almağa çalışacaksın.

Bütün insanları düzeltemiyoruz. Hatta çocuklarımızı bile düzeltemiyoruz, kötü bir alışkanlığını değiştiremiyoruz; kolay bir şey değil... Bir insanın değişmesi kolay bir şey değil. O halde değişmek zor olduğuna göre, belki de olmayacağına göre; insanları haliyle kabul edip sevmemiz lâzım. E, sevilmecek bir adam?

Rivayet ediliyor ki: Hazreti İsa AS ashabıyla yolda gidiyorlarmış. Kenarda bir köpek ölmüş, kokuşmuş, karnı patlamış, leş. Bir koku, korkunç bir koku var... Herkes burnunu kapamış, başlarını öbür tarafa çevirmişler, oradan zor geçmişler. "Ne çirkin kokuyor!" filan diye oflaya oflaya geçmişler. Hazreti İsa AS demiş ki:

"—Ama dişleri ne kadar güzeldi köpeğin..."

Ölmüş, dudakları da kurumuş köpeğin, dişleri böyle inci gibi bembeyaz, dizili... “Ama, dişleri ne kadar güzeldi.” demiş. Yâni, ölmüş bir köpek leşinde bile güzel bir noktayı görüp, gönlünü o güzel şeyle meşgul etmek lâzım geliyor.

Pis kokusuyla meşgul olursa, insan pislikle meşgul olunca; duyguları da pislenir, huzuru da kaçar. Ama, güzel tarafıyla meşgul olunca, kendisi de rahat eder, çevresi de rahat eder.

Onun için, bu bir misal olarak hatırimızda kalmalı. Her şeyin bir güzel tarafı vardır, her çirkinin bir güzel tarafı vardır.

Kadının birisi çok güzelmiş, çok çirkin bir adamla evlenmiş. Tabii, akıllı insanlar var. Söylediği sözün nereye gideceğini düşünmeyen insanlar var. Kadının yanına birisi gelmiş, demiş ki: Bak, kocan ne kadar çirkin demiş. Yahu, sen bu kadar güzelliğinle bu adama nasıl düştün? Bununla nasıl evlendin demiş.

Kadın olgun demek ki, verdiği cevap şu, diyor ki:

“—Demek ki Allah’a makbul ne güzel ameli vardı ki, Allah benim gibi güzel bir kadını ona eş olarak nasib etti.”

Yani, insan her şeyde güzel tarafını aramalı... Biz bunu, dinimizde var bu bilgi. Bu duygu bizim dinimizde var, biz bunu Polyanna romanından öğretiyoruz çocuklarımıza. Polyanna diye bir çocuk varmış, öksüz kalmış; üvey ananın yanına gitmiş, bilmem ne filan. Galiba böyle bir şey değil mi?

Tabii, Batılılar da çocuklarını eğitmeye

çalışıyorlar. Yâni, “Hayatta her Şey senin gönlünce olmaz. Gönlünce olmayan zamanda mutlu olmaya çalış! Mutsuz Őartlar altında, kendi mutluluğunu kendin korumağa çalış!” demek istiyor, değil mi?, Polyanna romanını okuyanlar, bilirler benim bu sözlerimin ne anlama geldiğini.

Hàsılı, İslâm’da hüsn-ü zan diye bir Şey vardır. Yani, güzel düşünmek, güzel yorumlamak, bir Şeyin güzel tarafını görmek diye... Böyle olacağız ve herkesle dost olacağız.

Tabii, herkesle dost olacağız ama Peygamber Efendimiz’in düşmanı yok muydu? Vardı. Peygamber Efendimiz’in kızdığı insan yok muydu? Vardı. Peygamber Efendimiz’in sert çıktığı insan yok muydu? Vardı. Ölçü nedir? O zaman ölçü nedir? Bunun sınırı ne? Din ilmi sınırı çizerek. Fıkıh, bir Şeyin ölçüsünü gösterir. Ölçü nedir? Kitaplar yazıyor ki:

Peygamber SAS Efendimiz ömründe hiç kendi nefsi için kızmamış, kızarsa Allah için kızmış. Allah’ın emrine aykırı bir Şey yapıldığı zaman kızmış, Allah için kızmış. Kendi nefsi için kızmamış. Yapılan Şey Allah’ın hukukuna, Allah’a karşı yapılması gereken kulluğa aykırı olduğu zaman kızmış.

Tabii, böyle olursa olur. Yani günaha, günahı işleyene, Őirki veya küfrü yapana, müşrikliği veya kâfirliği yapana kızılır. Günahı yapmaması için kızılır. Yoksa gene adam sevecek de... Günahı işleyen adamı seveceksin, kurtarmağa çalışacaksın.

“–Yazık, bu kardeşim günaha bulaşmış, cehenneme gidecek. Bunu cehenneme düşmekten kurtarmalıyım!” diye adamı kurtarmağa çalışacaksın. Kötülüğe kızacaksın, adama kızmayacaksın. Çünkü adam İslah oldu mu, iyi adam olur.

Nice kötü insanlar vardır, tevbekâr olmuştur, iyi insan olmuştur. Nice kâfir vardır, mü’min olmuştur. İyi insan olmuştur. Nice hapse girmiş insan vardır, tevbekâr olmuştur. İyi insan olmuştur.

Ben Amerika’da Cleveland şehrine uğramıştım, orada cuma namazı kıldırttılar bana...

“–Yahu, benim İngilizcem yeterli değil, İngilizce vaaz veremem, hutbe okuyamam!” dedim.

“–Olsun, tercüme ederiz.” dediler.

Çıktılar tercüme ettiler benim hutbemi. Güzelce Cuma namazını kıldık, Allah kabul etsin. Bırakmadılar bizi.

Ekseriyetle zenciler. Zenci diyoruz biz, yâni Afrikalı müslümanlar, Afro-Amerikan müslümanlar. Siyah, *black muslims* denmesine de kızıyorlar. Ne demek *black* diyor? Yani, siyah denmesinden hoşlanmıyorlar, kendilerine Bilâlî diyorlar. Yâni, “Bilâl-i Habeşî’ye benzeyen müslümanız!” demek istiyorlar. Bize yemek sundular. Böyle yerlere sofralar yaptılar, güzel yemekler ikram ettiler.

Bir ihtiyar adam var, aşağı-yukarı altmışı geçmiş. Böyle levent gibi bir şey... Geniş omuzlu, iri

yarı bir kimse... Amerikalıların bir kısmı böyle, hani bu Bilâlîler uzun boylu oluyor, sporcu oluyor filan. Uzun boylu bir kimse. Kaşık lâzım, fırt kalkıyor, gidiyor. Tuz eksik, fırt kalkıyor, gidiyor. Yani çocuklar yetişemiyor arkasından, böyle çevik, böyle hizmet ehli... Dışarı çıktı bir şey getirmeğe gene, birisi dedi ki:

“—Hocam, bunu tanıyor musun?”

“—Yahu, ben burada bir defa cuma namazı kıldım; misâfirim, geldim, gidiyorum. Yani ben nereden tanıyacağım bunu? Tanımıyorum!” dedim.

Tabii, tanımadığımı biliyorlar da, sorularının sebebi başka: “—Bu şehrin gangaster çetesinin reisiydi.” dediler.

Gangaster çetesinin reisiymis, hapiskaçkınıymış, bütün hapis kaçkınlarının başındaymış, Mafia çetesi varmış adamın... Bir müslüman olmuş, vallahi hayran kaldım, aşık oldum adama... Müslüman olmuş, aşık oldum.

Yaşlı adam ama, ihlâsına aşık oldum. duygusallığına aşık oldum. Vaaz verirken ağlayışına aşık oldum. Demek ki, insan değişebilir. Demek ki, insana kızmayacağız, günaha kızacağız. İnsana kızdın mı, bir iş yapamazsın. İnsanı seveceksin, onu günahattan kurtarmağa çalışacaksın.

Neye benzer bu? Aklı dengesi bozulmuş bir hastayı tedavi eden doktora benzer. Doktor tedavi etmeğe gelir hastanın başına, hasta doktora yumruk vurur. Doktor kızmaz. Hasta tükürür, doktor kızmaz. Neden? Hasta... Hasta zavallı tedavi görecektir, onu gene tedavi etmeğe

çalışacak. Biz de böyle olmalıyız.

Yani, bunları hangi kelimededen çıkararak söyledik? *Müşâhin* kelimesinden. Kalbi öteki müslüman kardeşine kızgın olan insanı Allah bu gece affetmeyecek. Böyle olmayalım, karsımızdaki insan kızılacak gibi insan olsa bile kızmayalım, insan olması dolayısıyla sevelim! Mü'min olması dolayısıyla sevelim, kusuru varsa, kusurunu düzeltmeğe çalışalım!

Günahını sevmeyelim, günah sevilmez! Günah sevilmez ama adam sevilir. Çünkü, adam günahattan temizlendiği zaman melek gibi olur. Mafia çetesinin reisiyken, evliya olur.

Evliyaulah'tan var böyle bir kimse. Evliyaulah'tan, yol kesici eşkıya iken, harami iken, tevbekâr olup da evliya olmuş insan var. Eşkıya iken, asfiyadan olmuş. Tevbe etmiş, pişman olmuş, yola gelmiş; ondan sonra çok büyük bir zat olmuş, kitaplara ismi geçen bir kimse olmuş.

O halde, müşâhin olmayacağız. Müşrik olmayacağız, Allah bizi şirke düşürmesin. *Müşâhin* de olmayacağız. Yani, kalbi öteki müslüman kardeşine kızgın insan olmayacağız. Bu zor. Yani, biz birbirimize kızabiliyoruz, kavga edebiliyoruz, yumruklaşabiliyoruz, darılabiliyoruz. Kadınlar arası kızgınlık olabiliyor, erkekler arası kızgınlık olabiliyor, karı-koca arasında kızgınlık olabiliyor, kardeşler arasında kızgınlık olabiliyor. Müşâhin durumuna düşersek, bu gece Allah bizi affetmez.

Affedici olacağız, kin tutmayan olacağız. Başkasına karşı kızgın olmayacağız, sevmeğe

çalışacağız. Seven müslüman olacağız. Kusurunu sevmiyoruz, kusurunu hoş görmüyoruz, kusurunu teşvik etmiyoruz; dikkat edelim, kusuru sevmiyoruz, kusuru teşvik etmiyoruz amma; insanı seviyoruz, düzeltmeğe çalışıyoruz. Öyle olacağız. Allah bizi herkese karşı kalbi safi olan kullarından eylesin.

Başka kimi affetmez Allah? (*Ev kâtı-i rahimin*) Kâtı-i rahim demek, akrabaları ile alâkasını bozmuş akraba demek. Katı-i rahim ne demek? Akrabalık bağlarını çiğnemiş akraba demek. Dayısıyla küs, amcasıyla konuşmuyor, halasıyla dargın, kardeşiyle mirastan bozmuş ve sâire... Alâkaları kopartmış. Allah bunu da sevmiyor ve bunu da affetmiyor.

Peygamber Efendimiz SAS, sıla-i rahimi emretmiştir bize. Sılai rahim ve sadaka vermek, zekât, sadaka vermek ve sıla-i rahim yapmak, ömrü arttırmış. İnsanın ömrü uzarmış. Nasıl uzar? Allah uzatınca uzar. Uzamayan şeyi Allah uzatınca uzar. Allah her şeye kâdir, duaları kabul edici. Sıla-i rahim yapınca, Ömür uzarmış. Ne yapacağız? Akrabalarımızı, kendileriyle kan veya sıhriyet bağımız olan kimseleri arayacağız, seveceğiz, ziyaret edeceğiz; mali bakımdan muhtaçsa, yardım edeceğiz. Akrabalık bağlarını sağlam tutacağız.

Biz müslümanız da, Peygamber Efendimize benzemeğe çalışıyoruz ya hepimiz. Bilin ki, Peygamber Efendimiz'in en mühim güzel huylarından birisi de vefalı olması idi. Çok vefalıydı Peygamber Efendimiz, tanıştığı bir kimseyi asla unutmazdı. Peygamber Efendimiz,

kendisine birazcık bir ikramda bulunmuş bir insanı asla unutmazdı, ömrünün sonuna kadar ziyaret ederdi.

Hicret sırasında Mekke-i Mükerrerme'den Medine-i Münevvere'ye hicret ederken, yolculukta bir kadın yolda kendisine süt ikram etmiş. Bunu ömrünün sonuna kadar unutmadı, o kadıncağızı ihya etti. Yani, kadın Rasûlüllah'a bir kâse süt verdi diye.

Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'ye gelince, ilk önce Kuba köyünde kaldı. Oradan Medine'ye geçti. Medine'nin yakını, yani banliyösü... Yaya, bir saatte yürür insan. Dört-beş kilometre bir şey... Her Cumartesi günü, Küba'ya ziyarete giderdi Peygamber Efendimiz. Mekânlara da vefası vardı. Her cumartesi günü Küba'ya ziyarete giderdi.

“—Cumartesi günü kim evinde yıkanır, tertemiz temizlenirse, Küba mescidine giderse; bir umre sevabı alır.” diye teşvik de ediyordu. Böyle sevaplı olduğunu da bildiriyordu.

Demek ki, ne olacak? Katı-ı rahim de olmayacak. Bu akşam affolmak isteyen, müşrik olmayacak, Allah bizi şirke düşürmesin. Kindar olmayacak, dargın olmayacak, Allah dargınları barıştırsın. Akrabalarla bağları kesmiş olmayacak. Tabii, burada zikredilmeyen, başka hadis-i şeriflerde zikredilen bazı kelimeler var. Onlardan birisi *müdmîni hamr*, içkiye müdavim kimseyi de Allah affetmez. Yani, ayyaş da affetmez Allah...

Bu geçce affetmeyeceği insanlardan bir tanesi: Ayyaşdır. Onun için, içkiyi de bırakması lazım

bir müslümanın.

Sonra, bu sefer artık Ahlâkî konulara geliyor. Burada buyuruyor ki, Peygamber Efendimiz:

أَوْ امْرَأَةٍ تَبِغِي فِي فَرْجِهَا

(Evi'mreetin tebğî fî fercihâ) “Namusunu satan bir kadın, bunu da affetmez.” Bunun gibi kötü koca, onu da affetmez. Deyyus deniliyor, onu da affetmez.

Demek ki, bu gecede Allah-u Teâlâ Hazretleri çok kulları affediyor amma bazı istisnalar var, bazıları hariç... Bazılarını affetmiyor. Onlar kötü huylu insanlar, geçimsiz insanlar, küs insanlar, imanı bozuk insanlar... Onları affetmiyor.

Onun dışında iyi niyetli, temiz müslüman kulları bu gece affeder O kadar affeder ki, Arapların bir kabilesi var Beni Kelb kabilesi diye. Her halde koyunları çoktu galiba. Hani, Karaman'ın koyunu sonra çıkar oyunu diyoruz Türkiye'de. Karaman'ın koyunu meşhur demek ki, bu laf oradan çıkmış. Tabii, Orta Anadolu da koyunculuk, hayvancılık çoktur, onun gibi, Beni Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri sayınca insanı affeder.

Yani, ne kadar insanı affeder? Ooo, oh, bana post saydırma şimdi Hocam. Hani pösteki saydırmak derler ya. Say bakalım bu pöstekide kaç tane kıl var? Yahu hocam, yaktın beni şimdi cayır cayır, durduğum yerde... Ben bu postun tüylerini nasıl sayayım? Çok... Benî Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri kadar insanı, çok insanı

affediyor. Ama, şu kötü huylular hariç; onları affetmiyor diye Hazreti Ali Efendimiz bildirmiş, SAS Efendimiz'den naklederek.

Bir hadis-i şerif daha okuyuvereyim. Bugün Cuma olduğu için Cuma'ya hazırlanacağız, erkenden Cuma'ya gideceğiz. Biraz da burada Cuma'ya bizim (Melbourne)'a göre daha erken başlanıyormuş, onun için hazırlık yapmamız lâzım. Diyor ki Hazreti Aişe Validemiz, Hazreti Aişe Annemiz.

Hazreti Aişe Annemiz kimdir? Niye annemiz diyoruz biz? Hazreti Aişe, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in kızıdır. Yani, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, Peygamber Efendimiz'in kayınpederidir. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in kabri nerededir? Peygamber Efendimiz'in kabrinin yanında, bitişik. Bir kayınpederi de kimdi? Hazreti Ömer'di. Hazreti Ömer'in kabri nerededir? O da aynı odanın bir köşesinde, bir yerinde... İki kayınpederiyle beraberdir Peygamber Efendimiz. Yani iki kayınpederi, Peygamber Efendimiz'in kabrinin yanına gömülmek şerefine ermişler.

Tabii, yaşça yaşıt gibi idiler Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'le Peygamber Efendimiz. Belki Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz yaşça bir iki yaş daha küçüktü ama, kızını verdiği için kayınpeder gibi oluyor.

Peygamber Efendimiz, Hazret-i Osman'a da bu sefer iki kızını vermiş. Bir kızını vermiş, o vefat edince çok ağlamış Hazreti Osman. Bir kızını daha vermiş. Kaç tane kızım olsaydı, hepsini

verirdim buyurmuş. Onun için, Hazreti Osman'a da deniliyor ki: Osman-i Zinnûreyn.

Zinnûreyn ne demek? İki nurun sahibi... Nur kim? Peygamber Efendimiz'in kızları. Nur gibi kızlar. Bir birisi karısı olmuş, vefat etmiş. Bir ondan sonra ötekisi ile evlenmiş. O da iki nur. Zinnûreyn, Osman-ı Zinnûreyn.

Bir damadı kimdir? Hazreti Ali. Ona da Fatıma anamızı vermiş. Demek ki, dört halifeden ilk iki tanesi kayınpeder, iki tanesi de damatmış. Bu özet hatırımızda kalsın, bilmeyenler bilsin.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in kızı, Hazreti Aişe Anamız. Niye annemiz diyoruz, anamız diyoruz? Çünkü, Peygamber Efendimiz'in hanımları, müslümanların annesidir diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor:

وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

(الأحزاب: ٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) "O Rasûlüllah'ın zevceleri onların anneleridir." (Ahzâb, 33/6)

Onlar bizim annemizdir, hepsi annemizdir. Binaen aleyh, bizim ana dilimiz Arapçadır. Anne dilimiz ne? Arapça... Çünkü, Hazreti Aişe Anamız Arapça konuşuyordu. O halde, ana dilini öğrenmesi lâzım her Müslümanın, yani Arapça'yı öğrenmesi lâzım! Bugünden itibaren başlarsınız inşaallah. Ben ilk dersi vereyim size. Cumadan geldikten sonra Arapçanın ilk dersini başlatayım Besmele'yle de, siz ondan sonra devam ettirin! Ana dilinizi öğrenin!

Hazret-i Aişe Anamız rivayet etmiş. Hadis-i şerifte diyor ki:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمَّا كَانَتْ لَيْلَةُ
النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ أَنْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مِنْ مِرْطَى وَحَسِبْتُ نَفْسِي أَنْ يَكُونَ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ قَدْ أُوتِيَ بَعْضُ نِسَائِهِ فَقُمْتُ
فَالْتَمَسْتُهُ فِي الْبَيْتِ فَوَقَعَتْ يَدِي عَلَى قَدَمَيْهِ
وَهُوَ سَاجِدٌ فَحَفَظْتُ مِنْ دُعَائِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ

(An aîşete radiya'llàhu anhâ, kàlet) Hazret-i Aişe Validemiz'den rivayet edildiğine göre, buyurdu ki:

(Lemmâ kânet leyletü'n-nısfı min şa'bân)
“Şaban'ın yarısı gecesi olunca, yâni şu Berat gecesi olduğu zaman, (ensele'nnebiyyü SAS min mirtî) Peygamber SAS Efendimiz, benim örtümün altından, yorganın altından, sessizce yataktan kalktı, gidiverdi.” diyor Hazret-i Aişe Vâlidemiz. Yâni, yatsıdan sonra yatmışlar ama, hemen şöyle yorganın altından sıyrılıvermiş bu Beraat gecesinde Peygamber Efendimiz. Niye sessizce yapıyor? Yani, Hazreti Aişe Anamız uyuduysa uyanmasın diye, kibarlığından. Ama, Hazreti Aişe Anamız da meraklanmış. “Vay, bu nereye gidiyor?” diye meraklanmış. (Ve hasibet

nefsî en yekûne SAS kad ûtiye ba'du nisâihî)
“Ben de Peygamber Efendimiz’in başka bir yere gideceğini sandım, öyle tahmin etti içim.” diyor. (*Fekumtü, fe’ltemestühû fi’l-beyt*) Işık yok, karanlık. “Odada araştırdım, Peygamber Efendimiz nerede diye, evde araştırdım, (*fevakaat yedî alâ kademeyhi*) elim ayaklarına dokundu.” Karanlıkta el yordamıyla ararken, bakmış ayaklarına eli değmiş Peygamber Efendimiz’in. (*Ve hüve sâcidün*)) “Secdedeydi Peygamber Efendimiz.” Namaz kılıyormuş demek ki... (*Fehafaztü min duâihî*) “Secdede neler söylediğini hatırımda tuttum, (*ve hüve yekûl*) şunları söylüyordu duasında...

Namaz kılıyor, secde de dua ediyor. Peygamber SAS Efendimiz nafile namazının secdesinde dua ederdi. Biz secde de ne diyoruz? “*Sübhâne rabbiye’l-a’lâ... Sübhâne rabbiye’l-a’lâ... Sübhâne rabbiye’l-a’lâ...*” diyoruz, tesbih ediyoruz Allah’ı. Tesbih de sevaptır. İnsan tesbih edip de dua etmezse, yani ya Rabbi, bana şunu ver, bunu ver demezse bile; Allah ona isteyeceğinden daha fazlasını verir. Zikretmesi, tesbih çekmesi dolayısıyla Allah’tan bir şey istemeğe vakti olmayan insana, Allah isteyeceğinden daha fazlasını verir diye müjde var. Yâni biz “*Sübhâne rabbiye’l-a’lâ...*” desek mahzuru yok, fena bir şey yapmış olmuyoruz, kaybetmiyoruz. Ama Peygamber Efendimiz secde de dua ederdi.

Burada şunu söyleyeyim:²

² Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.259, no:1524; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.235, no:1609; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.477, no:8958; Tahavî, *Şerhü’l-Maânî*, c.I, s.234, no:1308; Taberânî, *Dua*, c.I, s.196, no:612; Ebû Hüreyre

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ

(البزار عن ابن مسعود)

(*Akrabü mâ yekûnü'l-abdü ila'llâhi, ve hüve sâcidün*) “Kulun Allah’a en yakın olduğu pozisyon, secde pozisyonudur.” Çünkü en tevazulu şeklidir. Allah’ın en çok sevdiği şekildir secde hali...

Efendimiz secdedeyken dua ediyormuş. Neler diyormuş? O duayı biz de bilelim de, biz de bu gece belki öyle dua ederiz.

Peygamber SAS Efendimiz’in duası:³

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي وَأَمَنَ بِكَ فُوَادِي أَبُوءُ
لَكَ بِالنِّعَمِ وَاعْتَرَفْتُ لَكَ بِذَنْبِي ظَلَمْتُ نَفْسِي
فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ
بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِرَحْمَتِكَ مِنْ نَقْمَتِكَ
وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا
أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ

(هـب. عن عائشة)

RA’dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.404, no:36019; Ebû Nuaym, *Hilyetü’lEvlîyâ*, c.II, s.96; Mesruk Rh.A’ten.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.292, no:18935.

³ Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.385, no:3838; Hz. Aişe RA’dan.

(*Secede leke sevâdî ve hayalî*) “Yâ Rabbi, vücudum ve hayalim sana secde etti.” Yani vücud, can secde halinde, duygularıyla da secde halinde; Allah’a hürmet halinde, hayaliyle de secde halinde...

(*Ve âmene bike fuâdî*) “Gönlüm de sana bağlı, iman etmiş durumda yâ Rabbi! Hayalim ve vücudum sana secde etmiş, gönlüm de sana iman etmiş durumda yâ Rabbi!”

(*Ebûu leke bi’n-niam*) Senin nimetlerini düşünüyorum, kabul ediyorum, nice nimetler verdin bana... (*Va’tereftü leke bi-zenbî*) Kendi hatalarımı, günahlarımı da itiraf ediyorum. Sana lââyık kulluk edemedim.

Bakın, Peygamber Efendimiz o kadar ibadet etmesine rağmen, çok mütevazî olduğundan, dedi ki:

“—Ya Rabbi, sana lââyık kulluk edemedim. Seni tesbih ederim, sana lââyık kulluk edemedim ya Rabbi!” derdi.

Allah Peygamberleri günah yapmaktan korumuştur, Peygamberler günah işlemezler; ona rağmen çok suçlu, çok günahkâr olduğunu söylediler Peygamber Efendimiz. Nedir günahı? Yâni, daha çok ibadet yapamadım diye kendisini suçlu hissederdi, kusurlu hissederdi; sana lââyık ibadeti yapamadım diye kendisini suçlu kabul ederdi, öyle dua ederdi:

Sana suçumu itiraf ediyorum yâ Rabbi! Senin nimetlerini de düşünüyorum. Ne kadar nimetler verdiğini biliyorum.

(*Zalemtü nefsi*) “Nefsime zulmettim yâ Rabbi!” Arapçada nefsime zulmettim demek, yani ben günah işleyerek kendimi tehlikeye soktum, senin azabına uğrayabilirim. Nefsime zulmettim demek, kendisini çimdiklemek, işkence yapmak değil de, günah işlemeye nefse zulmetmek derler Arapçada.

“Nefsime zulmettim yâ Rabbi! (*Fa’ğfir lî*) Beni afv u mağfiret eyle yâ Rabbi! Yani, çok kusurluyum, sana lââyık ibadet edemedim; Sen bana nice nimetler verdin ama ben sana güzel kulluk yapamadım; beni affet yâ Rabbi!” diye böyle dua ediyordu

(*Feinnehû lâ yagfiru’z-zünûbe illâ ente*) “Hiç şüphe yok ki, günahı ancak sen affedersin. Senden başka affedecek yok yâ Rabbi!”

(*Eüzü bi-afvike min ukûbetik*) “Beni cezalandırmandan beni affetmene sığınırım, affına sığınırım yâ Rabbi!”

(*Ve euzu bi-rahmetike min nakmetike*) “Yâ Rabbi, Senin benden yaptığım suçlar dolayısıyla intikam almandan, senin rahmetine sığınırım yâ Rabbi!”

(*Ve euzu bi-ridàke min sahatike*) “Senin bana gazap etmenden senin rızana sığınırım yâ Rabbi!

(*Ve eüzü bike minke*) Senden sana sığınırım yâ Rabbi!” Bunları yazabilirsiniz, çok güzel dua.

(*Ve eüzü bike minke lâ uhsî senâen aleyke*) “Sana övgülerimi sayıp bitiremem yâ Rabbi! Ne kadar övsem, ne kadar güzel evsafını söylesem, ne diller döksem yetmez; seni övmeyi bitiremem yâ Rabbi!”

(*Ente kemâ esneyte ala nefsike*) “Sen ancak kendini nasıl methetmişsen Kur’an-ı Kerim’inde, vahy-i şerifinde, kendini ancak sen methedersin!” diye secdede böyle söyleyip duruyordu.

Rasûlüllah’ı yakaladı, şöyle eliyle, el yordamıyla araştırırken ayağına eli değdi, kulağı ile bu şeyleri duydu Hazret-i Aişe Validemiz.

قَالَتْ فَمَا زَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا وَقَائِدًا
حَتَّى أَصْبَحَ وَقَدْ أَصْعَدْتُ قَدَمَاهُ وَ أَنَا أَغْمَزُهُمَا وَ
أَقُولُ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي أَلَيْسَ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا
تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ أَلَيْسَ قَدْ فَعَلَ اللَّهُ بِكَ
أَلَيْسَ أَلَيْسَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ
أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا

(*Kàlet: Femâ zâle SAS kàimen ve kàidâ*) Böylece Rasûlüllah’ı bekledim, böyle ayakta, oturarak, sabaha kadar daima böyle ibadet etti. Kâh ayakta-kıyamda, kâh kuudda, oturma durumunda, kâh secdede... Böyle sabaha kadar ibadet etti. Yatağından sıyrılan, süzülen Rasûlüllah Efendimiz, (*hattâ asbaha, ve kad as’adet kademâhu*) Ayakları şişmiş vaziyette, sabaha kadar böyle kıyamda, rukûda, secdede, oturarak gecesini geçirdi. Rasûlüllah Efendimiz. (*Ve ene ağmezühümâ*) Ben onun ayaklarını masaj ederken, ovuşturup, ağrısı, şişi geçsin diye ona

yardım ederken, (ve ekûlu) diyordum ki:

(*Bi-ebî ente ve ümmî*) “Anam-babam sana feda olsun, yâ Rasûlallah! (*E leyse kad gafara'llahu leke mâ tekaddeme min zenbike ve ma teahhara*) “Allah sana Kur'an da vaad etmedi mi? Senin geçmiş gelecek bütün günahlarını affettiğini söylemedi mi ya Rasûlallah? (*E leyse kad feale teâlâ'llahu bike*) Allah sana rahmetiyle muamele etmedi mi? Allah sana şu ikramları, şu ikramları vermedi mi ya Rasûlallah?

(*E leyse, e leyse...*) “Şöyle yapmadı mı, böyle yapmadı mı?” diye Allah'ın ona bahşettiği lütufları saydı, saydı. Yani, “Niye bu kadar, ayakların şişinceye kadar, kendini helak edecek kadar ibadet ediyorsun?” dedi.

(*Kâle SAS*) Peygamber Efendimiz bütün bunları dinledi, dedi ki: (*E felâ ekûnü abden şekûra*) “Doğru, tamam, bunları Allah bana verdi. Ben de Allah'a çok şükreden bir kul olmayayım mı?”

Yâni, Rasûlüllah SAS neden yapıyormuş bu ayakları şişinceye kadar ibadeti? Sevgisinden yapıyormuş, şükründen yapıyormuş, içinden gele gele yapıyormuş. Yani, zorla zorlana değil...

Sonra dedi ki:

هَلْ تَدْرَيْنَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ قُلْتُ وَمَا فِيهَا قَالَ
فِيهَا أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ مَوْلُودٍ فِي هَذِهِ السَّنَةِ وَفِيهَا
أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ مَيِّتٍ وَفِيهَا تُنَزَّلُ أَرْزَاقُهُمْ وَفِيهَا
تُرْفَعُ أَعْمَالُهُمْ وَأَفْعَالُهُمْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا مِنْ

أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ قُلْتُ وَلَا أَنْتَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ فَمَسَحَ يَدَهُ عَلَى هَيْئَتِهِ وَعَلَى وَجْهِهِ

(*Hel tedrîne mâ fî hâzihi'l-leyleh*) “Sen bu gecenin içinde ne gibi özellikler olduğunu, ne gibi faziletler olduğunu biliyor musun, ya Aişe?” dedi,

(*Kultü: Ve mâ fîhâ?*) “Ne özellikleri var bu geçenin? Neler var, ne faziletler var bu gecede, ya Rasûlallah?” diye ben de cevap verdim,

(*Kâle: Fîhâ yüktebü küllü mevlûdin fî hâzihi's-seneh*) “Bu Berat gecesinde, bu önümüzdeki senede doğacak insanlar yazılır. Kim doğacaksa, o tesbit edilir. (*Ve fîhâ yüktebü küllü meyyitin*) Bu önümüzdeki gecede, bir dahaki Berat gecesine kadarki senede kim ölecekse, o yazılır.” Doğacak olanlar, ölecek olanlar ilâhî kader defterine yazılır: Falancanın çocuğu olacak, filanca adam ölecek diye bu gecede yazılır.”

(*Ve fîhâ tünzelü erzâkühüm*) “Bu gecede kulların rızıkları indirilir. ‘Falancaya şu rızık, falancaya şu kazanç, filancaya şu nimet, falancaya şu nimet!’ diye bu gecede rızıkları tesbit edilir.”

(*Ve fîhâ turfeu a'malühüm*) “Bu gecede kulların bir senelik amelleri toptan container'lere konulur, Allah'ın divanına gönderilir. Container'i ben ilave ediyorum. Anlayasınız diye. Hani container kiralıyorsunuz da Türkiye'ye bir şeyler gönderiyorsunuz ya. Bir senelik ameller, Allah'ın dergâhına bu gecede yükseltilir,

(*Kültü: Yâ rasûla'llâh, mâ min ehadin yedhulü'l-cennete illâ bi rahmeti'llâh?*) “Yâ Rasûlallah, Allah'ın rahmeti olmadan kimse cennete girmeyecek mi?” dedim.

(*Kâle SAS: Mâ min ehadin yedhulü'l-cennete illâ birahmeti'llâh*) “Allah'ın rahmeti olmadan cennete girecek hiç kimse yok!” buyurdu. Yani, yaptığı amelle cennete girmesi, cenneti kazanabilmesi yeterli değil, mümkün değil; Allah'ın rahmetiyle, lütfuyla girecek.

(*Kültü: Ve lâ ente?*) “Sen de mi yâ Rasûlallah?” dedim.

(*Kâle SAS: Ve lâ ene, illâ en yeteğammedeni-ya'llâhu birahmetin minhü*) “Evet. Ben de Allah'ın rahmetiyle gireceğim, ben de öyleyim. Ancak, Allah beni rahmetine gark edecek.” dedi. (*Ve meseha yedihî alâ hilyetihî ve alâ vehihî*) Yüzüne ve sakalına ellerini sürdü.” diyor Hazret-i Aîşe Validemiz.⁴

Yani, Allah beni rahmetine daldıracak diye her halde böyle işaret eyledi. Demek ki her tarafından, tepeden tırnağa, yukarıdan aşağıya rahmetine daldıracak Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i... Öyle cennete girecek.

⁴Geylânî, *Gunyetü't-Tâlibîn*, s.168.

Burada çok güzel başka rivayetler var ama zamanımız yok, bunları bu kadar söylüyoruz. Bunlardan çıkacak ders şudur, muhterem kardeşlerim:

Allah iyi kullarını kusurlu da olsa, affedecek bu gece. Kötü kulları hangileri? İçkiye devam edenler, kötülüğe devam edenler, birbirine kin tutanlar ve sâire saydığım şeyler. Onları istisnâ edecek. Hayır, bunları affetmiyorum, ayırın onları kenara... Onları affetmeyecek, ötekileri affedebilir. Allah bizi affettiklerinden eylesin...

Sonra, bu geceden-önümüzdeki Berat gecesine kadar önemli mukadderat olayları tespit ediliyor, karar altına alınıyor. O halde bu gece;

“—Ya Rabbi, bizim hakkımızda hayırları nasib eyle, hayırları fetheyle, şerleri def eyle!” diye dua etmemiz lâzım.

Rızıklarımızın bol olmasını istememiz lâzım. Sonra, bir senelik amellerimiz toptan Allah’a sunuluyor ya. Onun için de:

“—Yâ Rabbi, benim kusurlarımı affet, beni mağfiret eyle, ibadetlerimi de kabul eyle!” diye dua etmemiz lâzım!

Hasan-i Basri Hazretleri’nin bir sözüyle bitirmek istiyorum bugünkü konuşmamı. Hasan-i Basri biliyorsunuz tabiinden. Peygamber Efendimiz’in asr-ı saadetinde yaşayanlara *Ashab* deniliyor. Bunlar, Peygamber Efendimizi görmüş bahtiyarlar. Ümmetin en yüksek mânevî mertebesi olan şahıslar bunlar.

Ondan sonra *Tabiîn* geliyor. Tabiîn’in en

alimlerinden olan Hasan-ı Basri Hazretleri, Peygamber Efendimiz'in hanımlarından birisi de süt emzirmiş buna. Süt annesi oluyor yani, öyle bir mânevî mazhariyeti de var. Çok alim bir insan.

Berat gecesinde evinden dışarı çıkmış. Hasan-i Basri'yi anlatıyorlar: evinden dışarıya çıkmış Berat gecesinde, böyle bir Berat gecesinde; nasıl, sanki kabre konulmuş da, yani gömmüşler Hasan-i Basri'yi, sanki kabre konulmuş da, sonra kabirden kalkmış gibi. Yani, yüzü bembeyaz, korku içinde... Hani düşünün, bir insanı öldü sanıp da, kalbi biraz az atıyor diye kabre gömseler; ondan sonra da adam çıkarsa kabirden, baksa ki mezarlıkta...

“—Vay, beni yanlışlıkla gömmüşler!” diye nasıl sararıp solar?

Öyle... Sanki kabre gömülmüş de, kabirden kalkmış gibi diye anlatıyor burada. Böyle kabre gömülmüş de, kabirden kalkmış gibi bembeyaz yüzlü; ölü gibi yani, ölü gibi olmuş diyelim biz en iyisi; ölü insan yüzü gibi böyle rengi kalmamış, şafak atmış. Böyle bembeyaz, kireç gibi bir yüzle evinden dışarı çıkmış.

Demişler ki:

“—Hayrola, bu ne hal böyle? Hasta mısın sen, ne var yani?”

Demiş ki:

“—Gemisi parçalanıp, dalgalarda batan insanın durumundan daha kötü durumdayım.”

Hani, “Karadeniz’de gemilerin mi battı be

adam?” derler ya Türkçede. “Nedir bu böyle üzüntün?” derler, onun gibi yani. “Gemisi parçalanmış da, batmış insanın durumundan benim durumum daha kötü...” demiş.

Niye demişler?

“—Günahlarımı işlediğimi biliyorum. (*Ve ene alâ zünûbi bizünûbi alâ yakînin*) Kesinlikle biliyorum, şu günahı işlemiştim, bu günahı işlemiştim... İşleyen benim, kesin biliyorum amma, bu kesin amma; sevaplarımın, ibadetlerimin kabul olunduğunu bilmiyorum ki? Günahlarımı biliyorum, acaba Allah affetti mi, etmedi mi? Evet. İbadetlerim, namazlarım, oruçlarım filan var ama; onları da Allah kabul etti mi, etmedi mi bilmiyorum. Yani, gemisi batan adamdan daha fena durumdayım, perişan durumdayım.” dedi Hasan-ı Basri Hazretleri, bu gece korkusundan.

E, biz de bilmiyoruz; biz de günahlarımızı Allah affetti mi, etmedi mi bilmiyoruz. Yani, biz *Estağfiru’llah* diyoruz ama;

“—Tamam kulum. Sen *Estağfiru’llah* dedin de, dur bakalım. Biz affettik mi, etmedik mi?”

Allah affetti mi, etmedi mi, bilmiyoruz. Günahımızı biliyoruz. Affolup olmadığımızı bilmiyoruz.

“—E, canım ibadet ettik, hacca gittik, işte bilmem ve sâire...”

E, dur bakalım. Allah kabul etti mi, ya kabul etmediyse? Kabul etmeme ihtimali var. Onun için, bizim de yalvarmamız lâzım, ağlamamız

lâzım, samimi olarak gözyaşı dökmemiz lâzım. Ya Rabbi. bizim günahlarımızı affet dememiz lâzım, ibadetlerimizi kabul eyle dememiz lâzım, rahmetine mazhar eyle dememiz lâzım, salat u selâmı çok getirmemiz lâzım Peygamber SAS Efendimiz’e...

“—Bizi kötülerin listesine yazdıysan, oradan sil yâ Rabbi!” dememiz lâzım. “İyilerin listesine ismimizi naklet yâ Rabbi!” dememiz lâzım. “İyilerin listesindeyse çok şükür, bizi o listeden düşürme yâ Rabbi!” dememiz lâzım. “Hayırlı Ömür ver, hayırlı evlât ver, hayırlı rızık ver...” dememiz lâzım.

Hayır-hasenat yapmamız lâzım, zamanımızı boş geçirmememiz lâzım! Dilimiz tesbihli, zikirli olması lâzım!

Burada güzel, yani fena değil el-hamdü lillâh, gûnahtan uzağız. Allah saklasın meselâ bir de deniz kenarında filan olsaydık, plajların olduğu böyle lüks bir motelde; zor olurdu durum. El-hamdü lillâh, gözümüz şu anda rahat durumda. İşte böyle. Büyüklerimiz bu Berat gecesini böyle geçirmişler. Böyle bir gecedeyiz, böyle önemli bir gecedeyiz.

(Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm) denilen bütün mühim işlerin, mukadderatın ana-hatlarıyla tespit edildiği bir gündeyiz.

Çok dua edelim, çok ibadet edelim, bu geçeyi ibadetle geçirelim. Tabii, ben bir şeyi söyleyemedim, kendimi suçlu hissediyorum. Bugün oruç tutsaydınız, yarın oruç tutsaydınız diye. Çünkü, oruç tutmak da çok sevap. Ama, bir şeyi

söyleyeyim: Bu Şa'ban ayının son Pazartesi gününü oruçlu geçirmek, en son Pazartesi, takvime Bakın. Onu oruçlu geçirmek çok sevaptır diye Abdülkâdir-i Geylani Efendimiz bu kitabında yazmış. Artık buradan tabii Pazar günü Burası bitecek, ayrılacağız, evlerimize gideceğiz. Şa'ban'ın on günü kadar filan kalmış olacak, önümüzde on, on iki gün; Şa'ban'ın en sonuncu Pazartesi gününü oruç tutmak çok sevapmış, onu kaçırmayın.

Bir de, Pazartesi-Perşembe günleri oruç tutmak sevaptır. Şa'ban ayının on beşine kadar, buradan şimdi kaçında ayrılacaksak; tabii on sekizi filan oluyor. Şa'ban ayında çok oruç tutardı Peygamber Efendimiz. Bir dahaki Şa'ban aylarında hatırınızda olsun, Ramazana hazırlanmak lâzım. Kur'an-ı Kerim'i çok okumanız lâzım. Kur'an okumak çok sevap. Şa'ban ayı girdi mi, Ashab-ı Kiram Kur'an-ı Kerime sarılırlardı, hatim yetiştirmeğe gayret ederlerdi. Çok Kur'an okurlardı, zikir yaparlardı, hayır yaparlardı. Zekâtlarını ayırıp, bu ay da fakirlere dağıtırlardı. Sebep? Ramazana hazırlansınlar zavallılar diye. Yani, iki türlü hazırlanmak: Bir, biraz beslensinler, Ramazan'da aç kalacaklar gene diye. Ramazan'a öyle hazırlanmak... Bir de Ramazan için işte iftar miftar, bir şeyler alırlar diye. Zekâtlarını bu Şa'ban ayında vermeye çok dikkat ederlerdi. Üsâme RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.313, no:35171; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII,

شَعْبَانُ بَيْنَ رَجَبٍ وَشَهْرِ رَمَضَانَ تَغْفِلُ النَّاسُ عَنْهُ
تُرْفَعُ فِيهِ أَعْمَالُ الْعِبَادِ فَأُحِبُّ أَنْ لَا يُرْفَعَ عَمَلِي
إِلَّا وَأَنَا صَائِمٌ

(هـب . عن أسامة)

(Şa'bânu beyne recebin ve şehri ramadân, yağfilu'n-nâsü anhu, turfeu fihi a'mâlü'l-ibâd, feuhibbu en lâ yurfea amelî illâ ve ene sâim.) “Şa’ban ayı, Receb ile Ramazan arasında bulunan bir aydır. İnsanlar bunun fazlından, kemâlinden, ikramından, nurundan habersizdir, gafildir. Bilmezler bu ayın ne kadar önemli bir ay olduğunu... Gafil olunmaması gereken bir aydır.”

(Turfeu fîhi a'mâlü'l-ibâd) “Bu ayda kulların amelleri dergâh-ı Rabbü'l-izzet’e çıkartılır, sunulur. (Feuhibbu en lâ yürfea amelî illâ ve ene sâimün) Ben de amelim Rabbimin dergâhına sunulduğu zaman, oruç tutmayı severim. Oruçsuz sunulmasını istemem, onun için oruç tutarım.” diye söylemiştir.

Böylece, Kur’an okuyarak, hayır yaparak, zekât vererek; zamanınızı Ramazana kadar iyi değerlendirmeğe gayret edin.

Allah-u Teâlâ Hazretleri sizleri ve bizleri rahmetine erdirdi. Gazabından korusun. İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin. Cennetiyle, cema-liyle cümlemizi müşerref eylesin.

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve be-
rekâtühû!*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

05. 01. 1996 - Canberra / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

